

25.5.2021

Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 18.5.2021 asiassa VNS 3/2021 vp

VALTIONEUVOSTON SELONTEKO JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMASTA VUOSILLE 2022—
2025

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Sopimuspalokuntatoiminta muodostaa keskeisen osan pelastustointa, jonka tehtävänä on kansalaisten arkiturvallisuuden edellyttämien kiireellisten palveluiden tuotannon takaaminen tasapuolisesti koko valtakunnan alueella. Meneillään olevassa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen uudistuksessa pelastustoimi siirtyy osaksi uusia hyvinvointialueita. Selonteossa on varsin pintapuolisesti käsitelty pelastustoimen osuutta uudistuksesta, eli asia lähinnä vain todetaan. Tavoitteena on entistä yhdenmukaisempi palvelutuotanto koko maassa, jolloin eräänä keinona mainitaan valtion ohjauksen vahvistaminen. Liittomme näkee tämän positiivisena keinona pelastusalalle kehittyneen jokseenkin hajanaiseksi muodostuneen alueellisen pelastustoimen yhdenmukaistamiseksi.

Selonteossa ei erikseen mainita pelastustoimen osuutta hyvinvointialueiden taloudesta, mikä on ehkä ymmärrettävää, ottaen huomioon, että pelastustoimen menot ovat suuruusluokkaa pari prosenttia hyvinvointialueiden kokonaistaloutta. Pelastustoimen kokonaistaloudesta sopimuspalokuntatoiminnan osuus taas on ollut vajaa 20 %, eli hyvinvointialueiden kokonaistaloudesta vain n. 4 promillea. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että osuus olisi merkityksetön, koska sillä tuotetaan pelastustoimen kiireiset akuuttipalvelut alueella, joka edustaa n. 90 % maamme pinta-alasta ja jossa asuu vajaa puolet maamme kansalaisista. Taajamissa sopimuspalokuntatoiminta vastaavasti tukee vakinaisia yksiköitä laajempien ja/tai päällekkäisten tehtävien osalta.

Jotta palvelujen yhdenmukaistaminen ei tarkoittaisi ainoastaan supistamista on vakavasti syytä aidosti analysoida sopimuspalokuntatoiminnan kustannustehokkuutta verrattuna muihin mahdollisiin ratkaisuihin. Tällöin on huomioitava, että sopimuspalokuntatoiminnassa on aikojen saatossa syntynyt vaakunnan tasolla rahoitusvaje, joka vuositasolla on suuruusluokkaa 50 M€. Tämä vaje on toistaiseksi kuitenkin on ollut vain epämääräisesti laskelmissa esillä, mutta sen kurominen umpeen on sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuuden turvaamisen edellytys. Sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuus on taas asia, jota on syytä hallintouudistuksen yhteydessä tosiasiallisesti kaikin keinoin vaalia sekä asennoitumisen, juridiikan että käytännön toiminnan osalta.

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry – Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf

Ari Maskonen, toiminnanjohtaja